

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld. — kr. „ pol leta 1 „ 60 „ „ četrt leta — „ 80 „ Naročnina se pošilja opravištvu v stolnem farovžu.

Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, nplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Sprava med Staro- in Mladostloveci.

Naši stareji naročniki se gotovo spominjajo žalostne nesreče pred 4 leti, ko smo se Slovenci med seboj sprli in razdvojili na Staro- in Mladostlovece, sebi v sramoto in škodo, nasprotnikom pa v posmeh in hasek. Stari so branili po „Slovenca“, „Novicah“ in „Slov. Gospod.“ svoje geslo: vse za vero, dom in cesarja, in so ostali federalisti, Mladi pa so postali deloma ustavoverci in centralisti z liberalnim geslom: vse za omiko in svobodo, ter ga zagovarjali po „Slov. Narodu“ in „Tedniku“. Razpor se je rodil v Mariboru, preselil v Ljubljano in se raznesel po vsem Slovenskem, tudi v prijazno Gorico. Tukaj so Starostloveci imeli politično društvo: „Gorica“ z lastnim listom: „Glas“. Mladostloveci pa so osnovali politično društvo: „Soča“ z listom: „Soča“. Tako orožani so se trgali med seboj 4 leta. A sedaj so se žalostne borbe navolili in sklenili mir ali vsaj primirje (Waffenstillstand) po sledečih pogodbah:

1. Osnovalo se bode novo politično društvo z imenom „Sloga“. Načelo tega društva je: „Društvu je namen varovati in braniti vse pravice Slovencev na Goriškem, pospeševati njim na korist vse, kar sega v njihovo narodno, družbinsko (socialno), gospodarstveno in politično življenje in delati za napredek in pravo svobodo. Društvo pa se ne vtika v strogo verske zadeve in ne bode nič učinilo, kar bi znalo žaliti slovenskemu narodu priljubljeno vero, njene zavode in duhovniški stan.“

Pravila društva, kakor so jih podpisani dogovorno sestavili, spadajo k tej poravnavi.

Novo politično društvo „Sloga“ ima biti izraz sprave med dosedanjsima strankama Staro- in Mlado-Slovencev na Goriškem. Zatoraj se bodo podpisani brigali in za to skrbeli, da bi pristopili k temu skupnemu političnemu društvu dosedanji društveniki „Gorice“ in „Soče“ v prav obilnem številu.

2. Kakor hitro bosta politična društva „Gorica“ in „Soča“ razpuščena in bode novo politično društvo ustanovljeno in si izvolilo stalni odbor, bode nehal izhajati tednik „Glas“ in postane tednik „Soča“ glasilo narodno-politiškega društva „Sloga“ in ta dostavek ima ta tednik koj pod naslovom „Soča“ na čelu natisnjen imeti.

Tednik „Soča“ ostane tudi v prihodnjic lastnina g. Dolencea, kateri obljubi s podpisom te poravnave, da bode spremenil in vodil list v smislu sprave in poravnave.

Načela, po katerih se ima list „Soča“ ravnati, so sploh pravila novega političnega društva „Sloga“. List „Soča“ nima razpravljati cerkvena ali verska vprašanja, in toraj nima delati propagande za vero, za njene zavode ali za duhovniški stan; na drugi strani pa tudi ne sme kritikovati vere, njenih zavodov ali duhovskega stanu. Imajo se pa v listu navesti djanstvene dogodbe in vprašanja, ki segajo v vero, ki se tičejo njenih zavodov in duhovskega stanu, toraj popolnoma objektivno, brez da bi list se potezal za taka vprašanja ali da bi se proti temu izražoval: z eno besedo smejo se taka vprašanja le navesti, kakor to zvesta zgodovina stori; kritika ugodna ali neugodna ima izostati.

Ravno tako se imajo sprejemati v list „Soča“ kot „gola facta“ vse spremembe duhovskega stanu in take ki segajo v verske zadeve in njene zavode, toda brez vsake ugodne ali neugodne kritike.

Kar se tiče narodnih strank slovenskih in slovanskih ima list vselej zagovarjati spravo in edinost, in vsaka kritika nasprotnih strank mora biti dobrohotna, objektivna, tako, da ne žali nobene stranke in pospešuje spravo in zdinjenje med njima.

Da se bode list „Soča“ uredoval po pravilih novega društva „Sloga“ in ravnal pa načelih ravno navedenih, to bode nadzoroval poseben odbor štirih udov in sicer dveh posvetnih in dveh duhovniških v Gorici, katere izvoli od-

bor novega društva „Sloga“ iz svoje srede ali iz srede društvenikov; vendar pa morajo vsi štirje udje tega nadzorovalnega odbora imeti stalno stanovanje v Gorici.

3. Ta poravnava ima se natisniti v zadnji številki „Glasa“ in v prvi številki „Soče“, ki bo kot glasilo političnega društva „Sloga“ izdana. —

4. Ta poravnava se spiše v dveh enakih iztisih, na obeh se podpišejo zaupni možje obeh strank in prvi iztis hranijo zaupni možje stranke Staro-, drugi pa Mlado-Slovencev.

V Gorici, dne 6. dec. 1875.

(Sledijo podpisi.)

To je pismeni načrt sprave Staro- in Mladostlovencev na Goriškem. Reči moramo, da je prelep dokaz velikega zatajevanja in gorečega prizadevanja, pretrgano vez bratovske ljubezni ponoviti. Čeravno težko upamo, vendar radostni želimo ovemu poskusu najsrečnejšega uspeha. Vsaj smo ga vsi potrebni. Brez edinosti in sprave doma, ne opravimo ničesar zoper naše številne in mogočne sovražnike!

Cerkvene zadeve.

Za novo cerkvo Srca Jezusovega v Gradcu se zanimivajo ljudje na vsej Štajerski in tudi drugod. Denarjev nabranih je že 23.000 fl. Nek na smrt zboleli duhoven je daroval 200 fl. Nek ključar v Gradcu je obljubil dela za 500 fl. opraviti zastoj. Grof Lilienthal je poklonil zopet 400 fl. in naš svitli cesar so v svojem in v imenu svitle cesarice poslali 2000 fl.

Pratika slovenska (kolendre) se znanimi stariimi podobicami je dvojna; prva je dobra in priporočevanja vredna ter izdana od kmetijske družbe na Kranjskem. Druga pa je prvi samo po lieu podobna, sicer pa ničvredna, polna sovražnih in bedastih napadov na našo sveto vero. Zato se naj le prva kupuje, druga pa pušča slovenskim liberalcem, ki so jo izdali!

Koroški duhovniki so 28. decembra obhajali zbor zastopnikov vseh dekanij. Prašanje zastran dohodkov ali kongruje se je temeljito pretresovalo in prošnja odposlala do milost. škofa in do obeh zbornic državnega zbora, kder pride kmalu zboljševanje duhovniške plače na dnevni red. Kakor zelo nas srčno postopanje koroške duhovščine veselji, toliko bolj nas žalosti malomarnost in popustljivost drugod! Če se ne bodedo sami začeli gibati, ne bode nihče za nas kaj storil, najmanj taki, kateri samo obetajo.

Družba sv. Mohorja ima za letos že natisnjeno: Kristusovega življenje II. del 4. snopič — nebeško krono — kmetovalca — občno zgodovino. Prične se tiskati: Robinzon starši.

Potovanje v Jeruzalem in druge svete kraje napravlja tudi letos za Veliko noč: namestništvo svete dežele na Dunaju. (Napis: Hochw. General-

Commissariat für das heil. Land in Wien, Stadt, Franciskaner-Platz Nr. 4.) Kdor se želi vdeležiti, ta se mora oglasiti do 23. febr. in do 5. marca potnino poslati, ki znaša za 2. red na parobrodu 550 fl., za 1. red pa 650 fl. sr. Ta znesek velja iz Trsta začeniši in zopet nazaj do Trsta. Pot gre kraj Dalmacije nad otok Karv, potem v Aleksandrijo v Egiptu, v Jafo in Jeruzalem; nazaj pa čez Nazaret, Kajfo, Karmel, Smirno itd.

Za nadškofa na Dunaju predloženi so: Celovski škof Wiery, pomočni škof Kučker in Olomučki grof Lihnovski. Danica.

Spovednik pred sodnijo. 19. decembra je bil kaplan v Halbenswerdtu v Sleziji na Pruskem č. g. J. Richter pred okrožno sodnijo. Tožil ga je srenjski predstojnik Rupprecht iz Lichtenwalda, češ, da mu g. Richter v spovednici ni hotel odveze dati, ter da ga je tako razžalil in se pregrešil zoper majnikove postave, katere škofom in mešnikom prepovedujejo vernike kaznovati z duhovskimi kazni. G. kaplan je stopil pred sodnika ter ga opomnil na zgled sv. Janeza Nepomuškega, sicer pa ni besedice spregovoril. Sodnik ga je potem obsodil na 5 dni v ječo.

Pruska vlada je 31. decembra po policajih dala prejeti škofa Janiszevky-ja, ter ga med tate, goljufe, razbojnike itd. vteknila v 6 mesečno ječo. Tudi škofa Martina bi zopet rada zaprla, pa ga dobiti ne more, ker je pobegnil čez prusko mejo na Hollandsko in od ondot vlada svojo škofijo. Prusi se nad tem hudo jezijo in ga lovijo po popisnih listih: „štekpriřih“, kakor kakega tata!

Frajmavreri so politični morivci. Pri vsakej cerkvi, pravijo Slovencei, mora tudi hudir imeti svojo kapelico. In resnično, kderkoli si katoliška večina prebivalcev svoje politične zadeve uravna na krščanski podlagi, pridejo tudi sedanji antikristi, društveniki tajne zaveze frajmavrerske, in iščejo vse zopet podreti. Najnovejši pa tudi strašni zgled imamo v državi Ekvador v Ameriki. Komaj je predsednik Gabrijel Moreno nesrečno deželo iz večnih puntov, koje so frajmavreri više 30 let podpihovali in netili, rešil, ljudi pomiril, dolge poplačal, nove steze postavil, obrt in kupčijo povzdignil, šole in krščansko omiko pomnožil, že so frajmavreri se zoper njega zarotili in ker ni šlo iz dobra, je moralo iti iz huda. Poslani morivci so slavnega Moreno-ta lani umorili.

Bil je petek Srca Jezusovega, dne 5. avgusta. Moreno je bil v jutru v stolni cerkvi pri sv. obhajilu. Poln nebeškega miru pride ob 9. uri domu, kder ga policija svari pred neko frajmavrersko zaroto zoper njega v sosedni deželi Peru. Srčni predsednik se za svarilo ne zmeni veliko in se okoli 10. ure poda v svojo uradnico. Na potu stopi v stolno cerkvo in moli kleč pred sv. Rešnjim Telesom, ki je bilo ravno izpostavljeno. Ko potem pride do vladne palače, ga pozdravi 5 nepoznanih gospodov. Moreno jim uljudno odzdravlja, toda ravno, ko nameni skozi vrata stopiti, ga prvi